

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. november 21.
(OR. en)

15627/23

ECOFIN 1205
UEM 366
SOC 798
EMPL 572
COMPET 1133
ENV 1326
EDUC 449
RECH 513
ENER 626
JAI 1509
GENDER 204
ANTIDISCRIM 190
JEUN 265
SAN 677

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. november 21.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 901 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK, A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANKNAK 2024. évi éves fenntartható növekedési jelentés

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2023) 901 final.

Melléklet: COM(2023) 901 final

Strasbourg, 2023.11.21.
COM(2023) 901 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI
TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK, AZ
EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK, A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANKNAK**

2024. évi éves fenntartható növekedési jelentés

Beruházás az EU versenyképes jövőjébe:

2024. évi éves fenntartható növekedési jelentés

1. Bevezetés

A 2022. évi erőteljes fellendülés után az uniós gazdasági tevékenység a magas infláció és a szigorúbb finanszírozási feltételek miatt lelassult. A gyors, határozott és összehangolt szakpolitikai intézkedések lehetővé tették, hogy a gazdaság fellendüljön, és felszámolja a Covid19-világjárvány és Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának társadalmi-gazdasági következményeit. Az EU-nak sikerült kilábalnia a kialakuló energiaválságból: csökkentette az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét, miközben nem kellett jegy- vagy pontrendszert bevezetnie a földgázfogyasztásra, és el tudta kerülni a recessziót. Bár a gazdaság 2023-ban lelassult, a kockázatok magasak és a bizonytalanság nagy – ami részben a közel-keleti helyzetnek tudható be –, még soha nem állt foglalkoztatásban ennyi ember az EU-ban. A munkanélküliség történelmi mélypontot ért el, jóllehet a tagállamokban és a régiókban e tekintetben eltérések mutatkoznak. Továbbra is vannak ugyan strukturális kihívásaink, a közelmúlt eredményei azt mutatják, hogy Európa akkor működik a legjobban, ha a tagállamok együttműködnek egymással.

Amint azt a granadai nyilatkozat is hangsúlyozza, az EU elkötelezte magát strukturális kihívásainak felszámolása mellett, hogy megerősítse hosszú távú versenyképességét és reziliens gazdasági bázist építsen ki. A geopolitikai zavarok rámutatnak arra, hogy az EU-nak tovább kell erősítenie nyitott stratégiai autonómiáját, és versenyképesnek kell maradnia a globális piacon, biztosítva ugyanakkor, hogy senkit ne hagyjon hátra. Az EU továbbra is nyitott és tisztességes kereskedelempolitikát fog folytatni, be fog ruházni a partnerségekbe, és megvédi magát a tisztességtelen gyakorlatokkal szemben, mint amelyet pl. Kína folytat. Az EU-nak reziliens és több forrásból táplálkozó ellátási láncokra van szüksége a gazdasági biztonság megerősítéséhez, különösen a kritikus fontosságú nyersanyagok, valamint a technológiai alkotóelemek és a berendezések tekintetében. Az EU versenyelőnyének további növelése érdekében nagyon fontos, hogy garantáljuk a zöld és digitális átálláshoz szükséges kompetenciák és készségek fejlesztését, kezeljük a demográfiai változásokat, miközben növeljük a beruházásokat és előmozdítjuk az innovációt. A Bizottság egy demográfiai eszköztárat dolgozott ki a tagállamok számára, hogy segítse őket az idősödő társadalom kihívásainak kezelését célzó szakpolitikai intézkedések kidolgozásában. Ugyanilyen fontos az egységes piac lehetőségeinek lehető legjobb kiaknázása, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára, valamint a tőkepiaci unió továbbfejlesztése a magánberuházások támogatásáért.

Az EU csökkenti a fosszilis tüzelőanyagoktól való függést. Az európai zöld megállapodás keretében tett kötelezettségvállalások jegyében Európa arra törekszik, hogy dekarbonizálja az ipari folyamatokat, az energiaellátást, az épületeket és a közlekedést, és jelentősen felgyorsította a tiszta energiára való átállást. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervre (GDIP) irányuló bizottsági javaslat¹ végrehajtása hozzá fog járulni az erős tisztatechnológiai ipar létrehozásához és felfuttatásához, így a versenyképesség javításához is. A felülvizsgált megújulóenergia-irányelv által bevezetett gyorsabb engedélyezési eljárásoknak és az engedélyezésről szóló vészhelyzeti rendeletnek

¹ COM (2023) 62 final.

köszönhetően a megújuló energia részaránya növekedni fog. A Bizottság továbbá javaslatot terjesztett elő, hogy javítsa az uniós villamosenergia-piac szerkezetét és védje azt a piaci manipulációval szemben, valamint hogy fellendítse az új energetikai beruházásokat.

Az uniós finanszírozási eszközök előmozdítják a zöld és digitális átállást, a foglalkoztatást, valamint fejlesztik a készségeket; a cél az EU versenyképességének nemzeti és regionális szintű megerősítése. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz folyamatban lévő végrehajtása – többek között a REPowerEU-fejezeteknek a tagállamok nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveibe és a Technikai Támogatási Eszközbe történő beépítése –, valamint a kohéziós politikai alapok felhasználása továbbra is valamennyi tagállamban kulcsfontosságú szerepet játszik a reform- és beruházási menetrendek kialakításában. A javasolt Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP) további szinergiákat fog biztosítani a meglévő uniós eszközök, (köztük az InvestEU program) között, a kritikus technológiák mihamarabbi bevezetése érdekében. Az EU eddig több mint 175 milliárd EUR-t fizetett ki a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből, a Covid19-világjárvány kezdete óta több mint 210 milliárd EUR-t folyósított a kohéziós politikai alapokból, továbbá az InvestEU keretében 13,44 milliárd EUR összegű uniós garanciát és 119 műveletet hagyott jóvá. A Horizont Európa több mint 24 milliárd EUR-t mozgósított a tudomány és az innováció területén. Ezzel párhuzamosan a Bizottság kedvezően értékelte a REPowerEU keretében tervezett, 54 milliárd EUR összegű beruházási és reformprogramokat. Az uniós politikai prioritások finanszírozásának fenntartása és a források optimalizálása érdekében mielőbb el kell fogadni az EU többéves pénzügyi keretének célzott felülvizsgálatát.

Az európai szemeszter 2024-es ciklusa számba veszi a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és a kohéziós politikai programok végrehajtását, és megvizsgálja, hogyan egészítik ki egymást a finanszírozás és a szakpolitikai eredmények tekintetében. A dokumentum a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai alapok közötti munkamegoszlásra összpontosít és arra keresi a választ, hogy a reformok miképpen segíti elő a beruházásokat a különböző szinteken. Iránymutatást nyújt a kohéziós politikai programok közelgő félidős felülvizsgálatához is, ami lehetőséget kínál a programok felülvizsgálatára, valamint az uniós tagállamok és régiók felmerülő szükségleteinek és kihívásainak kezelésére.

A gazdasági kormányzás felülvizsgálatát mihamarabb le kell zárni. Az Európai Parlament és a Tanács jelenleg dolgozik az uniós költségvetési szabályok reformjára irányuló, 2023. április 26-án előterjesztett bizottsági javaslatokon. A megreformált keret egyértelműséget és kiszámíthatóságot teremt a jövőbeli költségvetési politika számára, miközben előmozdítja az adósság fenntarthatóságát és a gazdasági növekedést. A megreformált költségvetési keret elfogadását követően a tagállamok megkezdik első középtávú költségvetési-strukturális tervük elkészítését, amelyben felvázolják a következő 4–5 évre szóló költségvetési, strukturális és beruházási politikákat. A Bizottság felszólítja a társjogalkotókat, hogy mielőbb állapodjanak meg a keret reformjáról.

Az idei éves fenntartható növekedési jelentés kiemeli az EU társadalom- és gazdaságpolitikai menetrendjét, figyelembe véve a makrogazdasági, társadalmi és geopolitikai változásokat. Az iránymutatás strukturált megközelítést követ, amely a versenyképes fenntarthatóság négy dimenzióján alapul, összhangban az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak elérését célzó uniós tevékenységekkel. A közlemény felvázolja az európai szemeszter 2024. évi ciklusának legfontosabb szempontjait is.

2. A versenyképes fenntarthatóság négy dimenziója

2.1 Makrogazdasági stabilitás

Az uniós gazdaság lelassult ugyan, de még mindig reziliens. 2022-ben még tartott a gazdasági tevékenység fellendülése, és a GDP az egyre magasabb infláció miatt 3,4 %-kal nőtt. 2023 folyamán a még mindig magas, de fokozatosan csökkenő infláció és a monetáris politika szigorítása miatt a növekedés kisebb volt. Másrészt a munkaerőpiaci fejlemények továbbra is biztatóak, és a munkanélküliségi mutató továbbra is közel áll a történelmi mélyponthoz. Az őszi előrejelzés szerint az uniós gazdaság 2023-ban mindössze 0,6 %-kal nő, hogy aztán 2024-ben 1,3 %-kal, 2025-ben pedig 1,7 %-kal emelkedjen. Az infláció várhatóan tovább csökken, és 2025-re eléri a 2,4 %-ot az EU-ban. Ez a magasabb bérekkel és a még mindig erős munkaerőpiaccal együtt hozzá fog járulni a háztartások vásárlóerejének fokozatos fellendüléséhez.

A magas adóssághoz és a nagy árkülönbségekhez kapcsolódó kockázatok továbbra is fennállnak. Míg az inflációs környezet elősegítette a magas adósságok gyors csökkentését, a szigorúbb finanszírozási feltételek azt eredményezhetik, hogy a magán- és az állami szektorban egyaránt nőnek a magas adósságállományhoz köthető feszültségek. Ez különösen azokat a tagállamokat érintené, ahol az adósságszolgálat jelentős adósságátütemezést igényel, vagy ahol a magánszektor a kamatfizetések gyors ütemű emelkedésével szembesül. A tagállamokban továbbra is eltérő módon emelkednek az árak és a költségek, ami azt a veszélyt hordozza magában, hogy csökken a versenyképesség azokban a tagállamokban, ahol a legnagyobb az áremelkedés. Ez különösen az euroövezeti országokra igaz, ahol nem lehet nominálárfolyam-változások révén kiigazítani a belföldi költségeket és árakat². A riasztási mechanizmus keretében készült jelentés tartalmazza a Bizottság elemzését az egyensúlyhiányok és a felmerülő kockázatok alakulásáról³. Jövő tavasszal részletes felülvizsgálat készül 12 tagállam számára. A felülvizsgálat célja Ciprus, Franciaország, Görögország, Hollandia, Magyarország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország és Svédország esetében az idén tavasszal azonosított egyensúlyhiányok vagy túlzott egyensúlyhiányok nyomon követése, míg Szlovákia esetében az újonnan kialakuló egyensúlyhiány kockázatának elemzése.

Mivel a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2023 végén érvényét veszti, a költségvetési politikának támogatnia kell a monetáris politikát az infláció csökkentésében és a költségvetés fenntarthatóságának megőrzésében, ugyanakkor elegendő teret kell biztosítania a további beruházásokhoz és támogatnia kell a hosszú távú növekedést⁴. A költségvetés-politikai koordináció kulcsfontosságú ahhoz, hogy a monetáris politika időben visszataláljon középtávú céljához. A kormányoknak összehangolt és prudens költségvetési politikákat kell elfogadniuk, hogy az adósság szintje elfogadható legyen vagy az adósságráta megalapozottan csökkenő pályára álljon. A tagállamoknak a lehető leghamarabb meg kell szüntetniük a válsággal kapcsolatos energiatámogatási intézkedéseket, és az így keletkezett megtakarításokat a hiány csökkentésére kell fordítaniuk. A költségvetési irányvonal 2023-ban és 2024-ben a várakozásoknak megfelelően restriktív, bár a nagyfokú bizonytalanság miatt továbbra is agilis. Ez idővel hozzá fog járulni a költségvetési tartalékok helyreállításához, és ezáltal egyes tagállamokban javítja az államadósság fenntarthatóságát. A prudens költségvetési stratégia fenntartása mellett szükség van az

² COM (2023) 903 és SWD (2023) 903.

³ COM (2023) 902 és SWD (2023) 902.

⁴ COM (2023) 900.

állami beruházások fenntartására (adott esetben: növelésére) is, ami segíti a hosszú távú növekedést és a zöld átállást. A kormányoknak ezért – a zöld és digitális átállás támogatása, valamint a termelékenység és a reziliencia megerősítése érdekében – magas szinten kell tartaniuk a közberuházásokat. Ehhez mind a bevételi, mind a kiadási oldalon javítani kell az államháztartás minőségét és összetételét, például az adószerkezet optimalizálása révén. Döntő fontosságú lesz továbbá a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek – köztük a REPowerEU-fejezetek – végrehajtásának felgyorsítása, valamint a kohéziós politikai programok teljes körű kihasználása.

A lehető leghamarabb meg kell szüntetni azokat a szükséghelyzeti intézkedéseket, amelyek bevezetését az energiaárak tette szükségessé. A jelenlegi helyzetben nem ideális a háztartások és a vállalkozások számára elhúzódó, nem célzott költségvetési támogatást nyújtani, mivel ez növeli az inflációs nyomást és hozzájárul a szigorú monetáris politika fenntartásához, ráadásul korlátozza a produktív – például a zöld és digitális beruházásokra irányuló – ráfordítások mozgásterét. A kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat célzottan, a már meglévő szociális védelmi rendszereken és szociális biztonsági hálókön keresztül érdemes támogatni. A támogatási intézkedéseknek (ha szükség van rájuk) a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és vállalkozásokra kell irányulniuk, azoknak költségvetési szempontból finanszírozhatónak kell lenniük, és továbbra is ösztönözniük kell az energiahatékonyság növelését.

A 2024-re vonatkozó költségvetés-politikai iránymutatásban⁵ foglaltaknak megfelelően a Bizottság javasolni fogja a Tanácsnak, hogy 2024 tavaszán a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban indítson hiányalapú túlzotthiány-eljárásokat, amelyeknek a 2023-as eredményeken kell alapulniuk.

2.2. Környezeti fenntarthatóság

Az uniós és a tagállami intézkedések hozzájárultak ahhoz, hogy az energiaárak visszatérjenek a válság előtti szintekhez. A tiszta energiaforrásokba történő beruházások elősegítik a jövőbeli ellátás stabilizálását. A földgázárak a tavalyi rekordmagas szinthez képest mintegy 84 %-kal csökkentek, de még mindig 78 %-kal magasabbak, mint a válság előtt. A nagykereskedelmi villamosenergia-árak is csökkentek (az előző év azonos időszakához képest 78 %-kal). Az energiaárak mindazonáltal átlagosan továbbra is magasak az EU-ban a válság előtti szinthez és a világ többi részéhez képest. Az EU fokozta energiarendszerének rezilienciáját, de a piaci feltételek még mindig bizonytalanok, többek között a közel-keleti válság miatt. 2022 februárja óta az EU beszüntette a szén behozatalát Oroszországból. Az orosz olajimportot 90 %-kal, a teljes orosz gázimportot pedig mintegy kétharmadával csökkentette, és ezeket az erőfeszítéseket a jövőben is folytatni fogja. A földgáztárolás szintje 2023 novemberében – idő előtt – rekordszintet (100 %) ért el. A tagállamok sikeresen végrehajtották a keresletcsökkentést célzó uniós keretet, így az EU felkészülten nézett a tél elébe. A keresletösszesítési és közös beszerzési mechanizmus (AggregateEU) kézzelfogható eredményeket ér el. A jobb energiapiaci körülményekre tekintettel, és mert prudens költségvetési politikákat kell elfogadni, a tagállamoknak mihamarabb meg kell szüntetniük a fosszilis tüzelőanyagok támogatását. Célzott energiatámogatási intézkedéseket csak abban az esetben kell bevezetniük, ha az energiaárak a jövőben növekednének. Megfelelő reformokkal és eszközökkel kell

⁵ COM(2023) 141 final.

elősegíteniük a háztartások és a vállalkozások számára rendelkezésre bocsátandó tisztaenergia-alternatívák kiépítését és bevezetését.

A tagállamok a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek REPowerEU-fejezeteinek végrehajtására összpontosítják erőfeszítéseiket, amit a kohéziós politikai alapok egészítenek ki. Eddig 23 tagállam nyújtotta be REPowerEU-fejezeteit, amelyek összértéke 54 milliárd EUR. A REPowerEU-intézkedések közé tartoznak a következők: az engedélyezési eljárások egyszerűsítése a megújuló energiaforrások és a tárolólétesítmények kiépítésének felgyorsítása érdekében, az energiahatékonysági intézkedések fokozása az energiaszegénység visszaszorítása érdekében, valamint támogatás a zöld átálláshoz szükséges kritikus fontosságú nyersanyagok és technológiák értékláncainak fejlesztéséhez. A „Zöldebb Európa” szakpolitikai célkitűzés keretében a kohéziós politikai alapok támogatást nyújtanak az energiahatékonyságba, a megújuló energiába és az intelligens energiarendszerekbe történő beruházásokhoz – ez szintén fontos szerepet játszik a REPowerEU kezdeményezés több kulcsfontosságú intézkedésének végrehajtásában. Az összes szakpolitikai célkitűzésből és az Igazságos Átmenet Alapból az EU 47 milliárd EUR-val támogatja ezeket a műveleteket. Az, hogy különböző finanszírozási eszközök állnak rendelkezésre, azt jelenti, hogy hatékonyabban lehet teljesíteni a közös célkitűzéseket. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a REPowerEU keretében vállalt reformok ötvözésével például optimalizálni lehet az engedélyezési eljárást, míg a nemzeti és regionális szintű beruházások révén több megújuló energiaforrást lehet hálózatba kapcsolni.

Teljes mértékben ki kell dolgozni és mihamarabb végre kell hajtani az aktualizált nemzeti energia- és klímaterveket. A tagállamoknak az aktualizált nemzeti energia- és klímaterveiben ambiciózusabb éghajlat- és energiapolitikát kell maguk elé kitűzniük, összhangban az EU 2030-ra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseivel. Ezen túlmenően a tagállamoknak teljes mértékben figyelembe kell venniük az európai szemeszter keretében közzétett legutóbbi országspecifikus ajánlásokat, a helyreállítási és rezilienciaépítési terveiknek tükrözniük kell energia- és éghajlat-politikai intézkedéseket, és fel kell tárnuk az uniós kohéziós politika egyéb tervezési eszközeivel való szinergiákat. A Bizottság 2023 decemberében tagállami ajánlásokat fog kiadni a nemzeti energia- és klímatervek tervezeteire vonatkozóan. A tagállamoknak ezeket teljes mértékben figyelembe kell venniük a 2024 júniusáig esedékes végleges nemzeti energia- és klímaterveikben. A nemzeti energia- és klímatervek hozzá fognak járulni a stratégiai tervezés megszilárdításához, a köz- és magánberuházások mozgósításához⁶, valamint a befektetői biztonság megerősítéséhez. A cél az, hogy 2030-ra teljesüljenek az éghajlat- és energiapolitikai célkitűzések, azaz hogy az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátása az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal csökkenjen. Ezt össze kell kapcsolni az olyan erőfeszítésekkel, amelyek célja a természeti erőforrások csökkenésének visszafordítása, a fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok kialakítása, az ökoszisztéma-szolgáltatások megőrzése, valamint a kedvezőtlenebb éghajlathoz való jobb és gyorsabb alkalmazkodás, különösen a vízgazdálkodás területén. A költségvetési stabilitás megőrzése és a pénzügyi sokkhatások kivédése érdekében a tagállamoknak középtávú költségvetési terveikben egyre inkább számolniuk kell a szélsőséges és szeszélyes időjárási események pénzügyi vonzataival.

⁶Összességében évente több mint 620 milliárd EUR összegű további beruházásokra lesz szükség a zöld megállapodás és a REPowerEU célkitűzéseinek eléréséhez, valamint 2030-ig 92 milliárd EUR összeget kell beruházni a nettó zero iparról szóló jogszabály célkitűzéseinek eléréséhez.

Meg kell erősíteni a nulla nettó kibocsátású uniós ipart, mert csak így lehet biztosítani az európai zöld megállapodás megvalósításához szükséges technológiákat és összetevőket, valamint azt, hogy az európai ipar versenyképes maradjon. Az EU nulla nettó kibocsátású iparának jövőbeli versenyképessége a stabil, megfizethető és egyre inkább tiszta forrásokból származó energiaellátástól, a magasan képzett szakemberek rendelkezésre állásától, valamint a megfelelő magán- és közfinanszírozástól függ. Fontos továbbá a megfizethető nyersanyagellátás, a nyitott kereskedelem és a támogató üzleti környezet. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv és a „nettó zero” iparról szóló jogszabály célja, hogy az egységes piac erősségeire építve támogatottabb környezetet biztosítson a nulla nettó kibocsátású technológiák uniós gyártási kapacitásának növeléséhez. A STEP-javaslat célja, hogy növelje az EU beruházási kapacitását, ami elősegíti a gyártási kapacitások bővítését, és a megfelelő készségfejlesztés mellett hozzájárul a kohézió és az egységes piac védelméhez. Az öt „nettó zero” technológiával (szél, nap, akkumulátor, hőszivattyú, elektrolizátor) kapcsolatos uniós ellátási láncokba 2030-ig 92 milliárd EUR-t kell beruházni. E tekintetben az európai szélerenergia-csomag támogatni fogja a szélerenergia-ágazatban működő vállalatokat, és javítani fogja versenyképességüket. Általánosabban fogalmazva, az ipari szereplőkkel folytatott – többek között a tiszta átállásról szóló – párbeszédnek segíteni fogják az uniós ipart abban, hogy kialakítsa a zöld átállás üzleti modelljét. Ebben az átalakulásban döntő szerepet fog játszani a K+I, ezért innovációbarát szakpolitikai keretre lesz szükség. Az európai zöld megállapodás megvalósítása érdekében az uniós iparnak az érték megtartás maximalizálása érdekében meg kell erősítenie a körforgásos gazdaságra való átállást is, különös tekintettel a kritikus fontosságú nyersanyagok hasznosítására és helyettesítésére, valamint a másodlagos nyersanyagok felhasználására. A tagállamoknak ezen túlmenően meg kell szüntetniük a környezeti szempontból káros támogatásokat azokban az esetekben, amikor a potenciális költségvetési nyereség a becslések szerint eléri az évi 300 milliárd EUR-t⁷. Az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus emellett segíteni fogja az uniós ipar éghajlatvédelmi átállását. A mechanizmus célja az uniós és a nem uniós gyártók közötti egyenlő versenyfeltételek fenntartása, valamint a kibocsátásáthelyezés megelőzése.

2.3. Termelékenység

Az EU-ban az átlagos termelékenységnövekedés az elmúlt évtizedben stagnált, pedig a termelékenység a versenyképesség fő hajtóereje. Az egy ledolgozott munkaórára vetített termelékenység 2015 óta mindössze 6 %-kal nőtt. Az egységes piacról és a versenyképességről szóló legújabb jelentés, amelyet a Bizottság 2024 januárjában fog közzétenni, az Európai Tanács kérésének megfelelően alapul szolgál majd az egységes piacról, valamint a hosszú távú versenyképességről és termelékenységről szóló megbeszélésekhez és éves irányítási ciklushoz. A termelékenység növekedése elé gördülő legfőbb akadály az egyenetlen és lassú digitális átalakulás, valamint a különböző ágazatokban tetten érhető szakemberhiány. A kutatás és az innováció magánszektorból történő finanszírozását határozott politikai intézkedésekkel kell támogatni, azaz célzott adóösztönzőkkel, köz-magán partnerségekkel, az innovatív vállalkozások indításához és növekedéséhez szükséges feltételek javításával, pl. a Horizont Európa program keretében létrehozott Európai Innovációs Tanács révén. A termelékenység növeléséhez különösen fontos, hogy azokban a

⁷ Európai Bizottság, 2022, A toolbox for reforming environmentally harmful subsidies in Europe (Eszköztár a környezeti szempontból káros európai támogatások reformjához).

régiókban, ahol az elmúlt években lassú volt a növekedés, fokozódjon az állami szektorban és a vállalkozásokban folyó kutatás és innováció. Noha az EU-ban egyre több fiatal szerez felsőfokú végzettséget, a termelékenység fokozása érdekében fontos, hogy növeljük a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén végzett hallgatók számát, kezeljük a nemek közötti egyenlőtlenségeket és javítsuk a munkaerőpiaci relevanciát.

A termelékenység növelése a keretfeltételek javításán, az egységes piac elmélyítésén és a jogállamiság tiszteletben tartásán múlik. Az uniós vállalkozások jelenleg olyan adminisztratív akadályokkal szembesülnek, amelyek gátat szabnak a határokon átnyúló beruházásoknak, valamint a zöld és digitális átállás tényleges megvalósításának. Közös erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy érvényt szerezzünk a meglévő szabályoknak, felszámoljuk az akadályokat és feltárjuk azokat a területeket, ahol további integrációra kerülhet sor⁸. A Bizottság előterjesztette az első jogalkotási javaslatokat, amelyek az európai szintű jelentéstételi kötelezettségek 25 %-os csökkentésére irányulnak, anélkül, hogy aláásnák az érintett kezdeményezések szakpolitikai célkitűzéseit. A tagállamoknak – köztük a regionális és helyi hatóságoknak is – fokozniuk kell erőfeszítéseiket ezen a területen, hogy megfeleljenek ennek az ambiciózus elhatározásnak. A termelékenység növeléséhez erős adó- és szociális ösztönzőkre, valamint olyan hatékony oktatásra és képzésre van szükség, amely növeli a munkaerő-kínálatot, és rugalmas és képzett szakembereket ad a társadalomnak. Az EU globális versenyképességéhez fontos az elmélyült és integrált tőkepiacok megléte, hogy magánberuházásokat lehessen az uniós gazdaságba irányítani, többek között a zöld és a digitális átállás céljából. További erőfeszítésekre van szükség az innováció gyakorlati hasznosításának elősegítése, valamint a termék- és szolgáltatáspiacokon tapasztalható szűk keresztmetszetek és akadályok leküzdése érdekében is. A jogállamiság tiszteletben tartása, különösen a független, minőségi és hatékony igazságszolgáltatási rendszerek megléte, a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség szintén nagyon fontos ahhoz, hogy az üzleti környezet kedvezzen a beruházásnak és az innovációnak.

A tisztességes és kkv-barát üzleti környezet előmozdítása kulcsfontosságú az egységes piac megerősítéséhez. A kkv-segélycsomag javaslatot tartalmaz a késedelmes fizetések elleni küzdelemre vonatkozóan. Célja a kereskedelmi ügyletek méltányosságának biztosítása, a kkv-k likviditásának és rezilienciájának javítása, valamint az uniós vállalkozások versenyképességének fokozása. A csomag javaslatokat tartalmaz továbbá egy konkrét kkv-követ kijelölésére és a központi iroda szerinti adózás bevezetésére, hogy a több tagállamban működő kkv-k számára egyszerűbb legyen az adózás. A „Vállalkozás Európában: Társaságiadó-keret” című javaslat megkönnyíti a vállalkozások és az adóhatóságok dolgát: egységes szabályrendszert vezet be a több országban működő vállalatcsoportok adóalapjának meghatározására. Az InvestEU program kkv-kerete szintén segíti a kkv-kat abban, hogy alkalmazkodjanak a fenntartható üzleti gyakorlatokhoz, és finanszírozza azokat a start-upokat, amelyek új fenntarthatósági technológiákat fejlesztenek ki. Az uniós finanszírozási programok keretében a kkv-k 2027-ig várhatóan több mint 200 milliárd EUR támogatást kapnak⁹.

Az EU növekedési pályája nagymértékben függ a digitalizáció elterjedésétől. A digitális technológiák versenyelőnyt, jobb szolgáltatásokat és kibővített piacokat jelentenek a nagyvállalatok számára. A kkv-k digitalizációs szintje ennek ellenére továbbra is egyenlőtlen a különböző

⁸ Közlemény – 30 éves a közös piac, COM(2023) 162 final.

⁹ Kkv-segélycsomag, 12. oldal, 61. lábjegyzet: Kkv-segélycsomag (europa.eu).

tagállamokban és ágazatokban. Számos hagyományos kkv nem rendelkezik a digitalizáció előnyeinek teljes körű kiaknázásához szükséges erőforrásokkal és készségekkel, ami azt jelenti, hogy előrelépésre van szükség ezen a területen. A digitális készségekkel kapcsolatos nagyszabású partnerség a digitális évtizedre vonatkozó uniós célok megvalósítását hivatott elősegíteni. E célok szerint 2030-ra az emberek 80 %-ának rendelkeznie kell alapvető digitális készségekkel és 20 millió IKT-szakembernek kell az Unióban dolgoznia, és körükben a női-férfi aránynak kiegyensúlyozottnak kell lennie. A digitális évtizedre vonatkozó nemzeti stratégiai ütemtervek meghatározzák azokat a konkrét intézkedéseket, amelyeket az egyes tagállamok meg kívánnak hozni a hiányosságok kezelése érdekében, összhangban a digitális évtized helyzetéről szóló első jelentéssel. Számos szabályozás fogja erősíteni Európai globális versenyképességét, mint pl. a mesterséges intelligenciára vonatkozó keret, az adatmegosztási jogszabály, illetve a digitális szolgáltatásokról és a digitális piacokról szóló jogszabály. A mesterséges intelligenciára (MI) vonatkozó jogi keretre irányuló uniós javaslat az első ilyen jellegű átfogó javaslat. Célja, hogy arányosan csökkentse a kockázatokat, és biztosítsa a megbízható MI európai szintű felfuttatásához szükséges jogbiztonságot.

Az Unióban tetten érhető termelékenységbeli különbségek csökkentéséhez azokat a régiókat is fel kell karolni, ahol a termelékenység stagnál; ehhez ki kell aknázni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai alapok regionális szinten egymást kiegészítő jellegét. Az oktatáshoz és képzéshez, az egészségügyi ellátáshoz, a kutatáshoz és az innovációhoz, a mobilitáshoz és a magas színvonalú digitális infrastruktúrához való hozzáférés terén mutatkozó egyenlőtlenségek felerősödnek a vidéki és a legkülső régiókban. Ez a városi területeken is megmutatkozik: ezek versenyképesebbek és gazdagabb humántőkével rendelkeznek¹⁰. Az EU vidéki régióiban például a 25–64 év közötti lakosság kevesebb mint 25 %-ának van felsőfokú végzettsége; a városokban ez az arány 44 %¹¹. A regionális szintű támogatások nyújtáshoz nagyon fontos, hogy kiaknázzuk a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és a kohéziós politika forrásaiból lehívható finanszírozás közötti szinergiákat.

2.4. Múltánvosság

Az EU munkaerőpiaca – a lassabb gazdasági növekedés ellenére is – összességében jól teljesít, noha különbségek vannak az egyes régiók között, és bizonyos népességcsoportok tagjai nehezebben találnak munkát. A foglalkoztatási ráta 2023 II. negyedévében rekordszintet ért el (75,4 %), míg a munkanélküliségi ráta 6 %-ra esett vissza, ami az EU-ban valaha mért legalacsonyabb arány. Míg egyes tagállamok jelentős előrehaladást értek el, más tagállamokban a munkanélküliségi ráta még mindig meghaladta a 11 %-ot¹². A munkaerőpiaci adatok ugyanakkor jelentős regionális különbségeket mutatnak egy-egy tagállamon belül.

A fenntartható növekedés, az innováció és a versenyképesség szempontjából probléma a munkaerő- és szakemberhiány, ami célzott fellépést tesz szükségessé. Ezen a szűk

¹⁰ Uniós regionális versenyképességi mutató 2.0 – 2022. évi kiadás; https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/work/rci_2022/eu-rci2_0-2022_en.pdf

¹¹ Eurostat, EDAT_LFS_9913.

¹² A munkanélküliségi ráta Spanyolországban és Görögországban 2023 II. negyedévében több mint 11 % volt, az ifjúsági munkanélküliségi ráta pedig Spanyolországban, Görögországban, Olaszországban, Romániában és Svédországban meghaladta a 20 %-ot (Szlovákiában, Horvátországban és Portugáliában ez az arány éppen a küszöbérték alatt volt). Forrás: Eurostat.

munkaerőpiacon a munkáltatók több mint kétharmada nem talál megfelelő szakembereket¹³. Ez különösen így van az egészségügyben, a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (különösen az IKT) területén, a zöld ágazatokban és bizonyos szolgáltatási ágazatokban. A munkaerőpiacon nagy szükség van a nők, a fiatalok és az idősek, a hátrányos helyzetű csoportok, az alacsony képzettségűek és más alulreprezentált csoportok tehetségére¹⁴. A munkaképes korú lakosság több mint 20 %-a inaktív. Ebből 8 millió fiatal oktatásban és képzésben sem vesz részt. Mindenki számára garantálni kell az esélyegyenlőséget, pl. az egyenlőségközpontú Unióra vonatkozó stratégiák végrehajtása révén.¹⁵

Megfelelő szintű szakpolitikai intézkedésekkel növelni kell a munkaerőpiaci részvételt, hogy javuljanak a foglalkoztatási és szociális eredmények. Ezen intézkedések közé tartoznak a következők: az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák megerősítése, a minőségi és megfizethető kisgyermekkori neveléshez és gondozáshoz, valamint a tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférés javítása, a munkavégzést támogató adó- és juttatási rendszerek (az adóterhek elmozdítása a környezeti és éghajlatvédelmi célkitűzések felé) bevezetése, a megfelelő munkakörülmények biztosítása, valamint a munkaügyi és szociális védelmi jogokat biztosító, irányított jogszerű migrációs lehetőségek kidolgozása¹⁶. Az algoritmikus irányítás és a mesterséges intelligencia munkahelyi térnyerése segíthet a hiányok pótlásában, de éberséget igényel. A minőségi és inkluzív oktatás és képzés megerősítése továbbra is kulcsfontosságú prioritás, ahogy a kettős átállás érdekében tett erőteljesebb továbbképzési és átképzési erőfeszítések is nagyon fontosak. Az alapkészségek, valamint a természettudományos, a technológiai, a műszaki és a matematikai készségek hiánya, a tanulási hiányosságok és a tanárhiány egyre nagyobb kihívást jelentenek az oktatási és képzési rendszerek számára, többek között a fiatalok munkaerőpiaci belépése szempontjából. A készségek európai éve¹⁷ keretében indított kezdeményezéseket folytatni kell.

Az EU-ban 2022-ben és 2023 elején jelentősen növekedtek a bérek; az inflációs ráták azonban ennél is magasabbak voltak, ami a vásárlóerő csökkenését eredményezte, leginkább az alacsonyabb jövedelmű csoportok esetében. Az EU-ban a reálbérek 3,7 %-kal csökkentek 2022-ben, ami növelte a dolgozói szegénység kockázatát¹⁸. A jövőben a béreket úgy kell alakítani, hogy egyensúly jöjjön létre a munkavállalók elvesztett vásárlóerejének visszanyerése, az inflációra gyakorolt másodlagos hatások elkerülése és az EU versenyképességének megőrzése között. Az érdemi szociális párbeszéd és a hatékony kollektív tárgyalások minden eddiginél fontosabbak a kiegyensúlyozott bérmegállapítási eredményekhez.

Továbbra is nagy szükség van megfelelő és fenntartható szociális védelmi és befogadási politikákra. A demográfiai változások és a gyorsan változó munkaerőpiacok fényében alapvető fontosságú a fenntartható szociális védelmi rendszerek megléte, ugyanakkor biztosítani kell a

¹³Európai Bizottság (2023), Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában.

¹⁴Például a nők foglalkoztatási rátája 2023 II. negyedévében 70,3 % volt, ami 5,1 százalékponttal alacsonyabb, mint a népesség egészére vonatkozó foglalkoztatási arányszám. A fizetetlen gondozási feladatok miatt több mint 7 millió nő nem tud elhelyezkedni az Unióban.

¹⁵Az [egyenlőségközpontú Unióra vonatkozó stratégiák](#) az esélyegyenlőséget és a befogadást hivatottak előmozdítani a nők és a hátrányos helyzetű csoportok (pl. fogyatékossgal élő személyek, migránsok, faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek) körében.

¹⁶Nevezetesen a [képzett és tehetséges munkavállalókra vonatkozó csomag](#) keretében 2023. november 15-én indított uniós tehetségbázison keresztül.

¹⁷[A készségek európai éve \(europa.eu\)](#).

¹⁸Eurofound (2023), Minimum wages in 2023: Annual review (Minimálbérek 2019-ben: éves áttekintés).

szociális védelemhez és a megfelelő jövedelemtámogatáshoz való hozzáférést. Minderre a magas infláció és a csökkenő vásárlóerő hatásának enyhítése, valamint az energiaszegénység kezelése érdekében is szükség van. Támogatni kell továbbá az erőforrásokkal nem rendelkező személyeket, hogy be tudjanak lépni a munkaerőpiacra és hozzáférjenek az alapvető szolgáltatásokhoz¹⁹. Mindenki számára garantálni kell a méltányos átállást, például annak biztosításával, hogy a zöld és digitális innovációk megfizethetők legyenek az alacsonyabb jövedelműek számára is, és egyetlen régió se maradjon le.

A kohéziós politikai alapok a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekkel együtt elősegítik, hogy a tagállamok megvalósítsák a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó 2030-as nemzeti célkitűzéseiket. A tagállamok a helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben jelentős munkaerőpiaci és szociálpolitikai reformokat és beruházásokat irányoznak elő; a becsült összköltségből 140 milliárd EUR-t (körülbelül 28 %-ot) fordítanak a szociális politikákra (ebből mintegy 73 milliárd EUR-t az oktatásra és a készségekre), 43 milliárd EUR-t pedig az egészségügyre²⁰. A kohéziós politikai alapok, különösen az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) keretében mintegy 109 milliárd EUR-t fordítanak a szociálpolitika területére is. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai alapok közötti szinergiák egyértelműek. Például számos tagállam olyan reformokat vezetett be helyreállítási és rezilienciaépítési tervébe, amelyek megteremtik a kisgyermekkorai nevelés és gondozás igénybevételéhez való jogot. A kisgyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatások fejlesztését és az óvodák építését (a megnövekedett keresletre való tekintettel) ugyanakkor a kohéziós politikai alapokból (elsősorban az ESZA + alapból és az ERFA-ból) lehívott források támogatják, egyes esetekben kiegészítve a helyreállítási és rezilienciaépítési terv beruházásaival. A kohéziós politikai alapok gyakran a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében kezdeményezett reformokra épülnek, és már most is finanszíroznak bizonyos szükségleteket. Ezek konkrét regionális szükségleteket vagy népességcsoportokat (pl. romákat) is megcélozhatnak, pl. regionális szinten az inkluzív oktatásba való beruházással vagy aktív munkaerőpiaci politikák finanszírozásával.

A szociális jogok európai pillérének akadálytalan végrehajtása továbbra is szakpolitikai prioritás az EU-ban a felfelé irányuló társadalmi konvergencia előmozdítása érdekében. A tagállamok foglalkoztatási és szociális fejleményeinek szisztematikusabb elemzése érdekében a 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésre irányuló bizottsági javaslat²¹ nagyobb hangsúlyt fektet az országokra, és a társadalmi konvergenciára vonatkozó keret²² elvei alapján külön-külön elemzi az egyes országokat.

3. A zöld és digitális átállás uniós finanszírozása

Bebizonyosodott, hogy az uniós finanszírozás a versenyképes fenntarthatóság nemzeti és regionális szintű előmozdításához szükséges intézkedések finanszírozásának alapvető eszköze.

¹⁹ [Az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemlről szóló, 2023. január 30-i tanácsi ajánlással összhangban.](#)

²⁰ 2023. november 6-i adatok, amelyek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytáblájának pillércímkezési módszertanán alapulnak. Az oktatásra és a készségekre vonatkozó adatok a „Kisgyermekkorai nevelés és gondozás”, az „Általános, szakképzés és felsőoktatás”, a „Felnőttoktatás”, az „Emberi tőke a digitalizációban” vagy a „Zöld készségek és munkahelyek” – elsődleges vagy másodlagos – szakpolitikai területekhez rendelt intézkedéseknek felelnek meg.

²¹ A Bizottság javaslata a 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésről – COM(2023) 904.

²² A szociális konvergenciával kapcsolatos keret megvitatásában és kidolgozásában a tagállamok is részt vettek. Lásd: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9481-2023-INIT/hu/pdf>.

Az uniós költségvetés által biztosított eszközök, nevezetesen a kohéziós politikai alapok hatékony és rugalmas felhasználása, valamint az új eszközök (és különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és annak REPowerEU-fejezetei) lehetővé teszik, hogy az EU – a tagállamokkal és a régiókkal együttműködve – kezelje az előtte álló fő gazdasági és társadalmi kihívásokat. Az EU az InvestEU programon keresztül garanciákat nyújt a magánberuházások mozgósításához az olyan szakpolitikai prioritások megvalósítása érdekében, mint a zöld és digitális átállás, az innováció, a szociális beruházások, a készségek, valamint a kkv-k támogatása. Az Igazságos Átmenet Alap azokat a régiókat segíti, amelyek a zöld átállás miatt hátrányba kerülnek. Célja, hogy diverzifikálja azok gazdaságát, és új munkahelyeket hozzon létre. Minden egyes eszköz a saját módján járul hozzá a finanszírozási és beruházási hiányosságok megszüntetéséhez, miközben szinergiák épülnek ki közöttük. A reformok jellegével, a beruházások földrajzi eloszlásával és az időzítéssel kapcsolatban kiegészítő jelleg figyelhető meg közöttük, és a Technikai Támogatási Eszközzel nyújtott támogatás megerősíti ezt a komplementaritást.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz átalakító erejű reformokkal egészíti ki a kohéziós politikai alapokat. A reformok elősegítik a beruházási szűk keresztmetszetek megszüntetését, valamint megkönnyítik és felgyorsítják a nemzeti és uniós szintű alapokból finanszírozott beruházások megvalósítását. Ide tartoznak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott helyreállítási és rezilienciaépítési tervek által támogatott átalakító erejű reformok, valamint a kohéziós politikai alapok előfeltételei. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformjai például, amelyek a REPowerEU égisze alatt optimalizálják a zöld átállás engedélyezési folyamatait, javítják a közigazgatás digitalizációját, és beruházásbarát környezetet teremtenek a szabályozási akadályok lebontása – köztük a bürokrácia csökkentése – révén. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében végrehajtott széles körű munkaerőpiaci reformok, valamint a kohéziós politikai programok előfeltételei gyakran a régóta fennálló strukturális kihívásokkal foglalkoznak: kiegészítik például a készségekbe és a szociális védelembe történő beruházásokat. Végezetül pedig valamennyi alap részesül az EU pénzügyi érdekeinek védelmét biztosító reformok előnyeiből, ideértve a korrupció elleni küzdelmet vagy a jogállamisággal kapcsolatos problémák kezelését.

A kohéziós politikai alapok és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz beruházásai együttesen biztosítják a nemzeti, regionális és helyi szintű lefedettséget, 2026 után is. A kohéziós politika, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek más-más területeket céloznak meg. A kohéziós programok futamideje hosszabb, ezért fenntartják a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által teremtett lendületet, miközben biztosítják a közberuházások magas szintjét, és hosszú távon magánberuházásokat mozgósítanak. A kohéziós politika féldős felülvizsgálatának részeként a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy felülvizsgálják azokat a kohéziós programokat, amelyek forrásokat különítenek el azon területek kezeléséhez, ahol sürgető szükségletek és új kihívások jelennek meg, miközben maximalizálják a szinergiákat.

1. szövegdoz. Példák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai alapok komplementaritására a 2021–2027-es programozási időszakban

- **Spanyolországban** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai alapok együttesen javítják a vízgazdálkodást. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv

megreformálja a vízügyi törvényt, annak rendeleteit és egyéb másodlagos jogszabályait. A cél egy olyan jogi keret létrehozása, amely elősegíti a vízgazdálkodási ágazatba történő beruházásokat. A kohéziós politikai alapok pedig olyan vízgazdálkodási rendszereket finanszíroznak, amelyek csökkentik a forrásvesztést és javítják az elosztórendszerek hatékonyságát.

- **Horvátországban** a helyreállítási és rezilienciaépítési terv támogatja az egyműszakos tanrend bevezetését az általános iskolákban, ami az egész napos tanítási modell bevezetésének az alapja lesz. A kohéziós politikai alapok kiegészítik ezt az intézkedést: az általános iskolák korszerűsítésének különböző elemeit finanszírozzák, pl. beruháznak az infrastruktúrába és a berendezésekbe, hogy lehetővé tegyék az egész napos tanítási modell bevezetését azokban az iskolákban, ahol már egy műszakban folyik az oktatás.
- A **szlovén** helyreállítási és rezilienciaépítési terv tartalmaz egy olyan reformot, amely egy új koordinációs egység létrehozásával hatékonyabbá teszi a szlovén tömegközlekedési szolgáltatást. Ez javítani fogja a kohéziós politikai beruházások (pl. a vasúthálózat korszerűsítése és a fenntartható közlekedési módok támogatása) végrehajtását ebben az ágazatban.

4. A 2024. évi európai szemeszter jellemzői

A 2024. évi európai szemeszter kereteit a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása határozza meg, valamint az a tény, hogy a tervek kiegészítik a többi uniós finanszírozási eszközt. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek továbbra is reformokat és beruházásokat hoznak tető alá, összhangban az országspecifikus ajánlásokkal. Ez a ciklus ugyanakkor azt is meg fogja vizsgálni, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében végrehajtott intézkedések hogyan működnek együtt más uniós finanszírozási eszközökkel a közös szakpolitikai célok elérése érdekében.

Az országjelentések és a részletes vizsgálatok fel fogják tárni azokat a strukturális és újonnan megjelenő kihívásokat, amelyek akadályozzák az egyes tagállamok versenyképességi potenciáljának felszabadítását. A 2024. évi országjelentések ki fognak térni a tagállamok eredményeikre az alábbiak terén: az európai zöld megállapodás célkitűzései, a szociális jogok európai pillére – többek között a foglalkoztatásra, a készségekre, az oktatásra és a szegénység csökkentésére vonatkozó 2030-as célok –, valamint az ipar előtt álló, a kettős átállást gátló akadályok kezelése. A fenntartható fejlődési célok megvalósítását továbbra is elsősorban az Európai Szemeszter követi nyomon egy olyan kontextusban, amikor egyre nagyobb figyelem helyeződik a fenntartható és inkluzív jólétre (amit a GDP nem tud mérni).

A 2024. évi országspecifikus ajánlások korlátozott számú kihívásra összpontosítanak majd, és részletezni fogják a 2021–2027-es kohéziós politikai programok félidei értékeléséhez szükséges kulcsfontosságú beruházási igényeket. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása folyamatban van, és a REPowerEU-fejezetek további intézkedéseket jelöltek ki; az országjelentések (és adott esetben a részletes felülvizsgálatok) mindeközben fel fogják térképezni a fennmaradó vagy új szakpolitikai kihívásokat. Az országjelentések és az országspecifikus ajánlásokra irányuló javaslatok alkotják majd az európai szemeszter 2024. tavaszi csomagját, amelynek elfogadása 2024

júniusában esedékes. Az új ciklus adalékul fog szolgálni a kohéziós politika felidős felülvizsgálatához is.

Nagyon fontos, hogy az Európai Parlament, a Tanács, a szociális partnerek és más kulcsfontosságú érdekelt felek továbbra is aktív szerepet játsszanak. Rendkívül fontos a szoros együttműködés, azaz hogy a szereplők a szemeszter és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kulcsfontosságú szakaszaiban rendszeresen összeüljenek. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy aktívan működjenek együtt az érdekelt felekkel, többek között a szociális partnerekkel, a helyi és regionális hatóságokkal, valamint az érintett civil társadalmi szervezetekkel. Folytatódni fog az intézményközi párbeszéd az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal, ami garantálja a demokratikus elszámoltathatóságot és a gazdasági kormányzással kapcsolatos együttműködést.

5. Következtetés

A világ változására reagálva az EU elkötelezte magát amellett, hogy a zöld és digitális átállás révén javítsa a kontinens hosszú távú versenyképességét, miközben biztosítja a társadalmi méltányosságot. Az európai szemeszter keretében a Bizottság továbbra is szorosan nyomon követi a társadalmi és gazdasági fejleményeket, és ajánlásokat fog javasolni az egyes tagállamok versenyképességi potenciáljának felszabadítására. Ennek eszközei: a nyitott stratégiai autonómia, a nulla nettó növekedés, valamint a méltányos zöld és digitális átállás előmozdítása, továbbá a regionális egyenlőtlenségek csökkentése. E tekintetben az európai szemeszter 2024. évi ciklusa kifejezetten arra fog összpontosítani, hogy hogyan lehet garantálni és kibővíteni a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és a kohéziós politikai programok végrehajtása közötti szinergiákat és komplementaritást. Rámutat azokra a területekre is, ahol további nemzeti és regionális szintű beruházásokat és reformokat kell eszközölni.